

Vežba 3: Osnove SPICE simulatora

111. Šta je SPICE program i čemu služi?

SPICE je program za simulaciju elektronskih kola.

112. Šta mora da bude prva linija SPICE netliste?

Asterisk (*).

113. Kojim simbolom počinju nazivi direktiva (komandi) u SPICE-u?

Tačka (.).

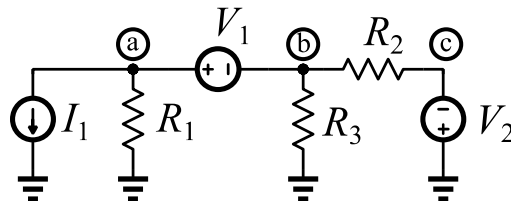
114. Koji numerički karakter je rezervisan za modelovanje čvora mase u SPICE-u?

Nula (0).

115. U tabeli ispod, pored naziva elementa kola upisati odgovarajući slovni simbol kojim se element opisuje u SPICE-u.

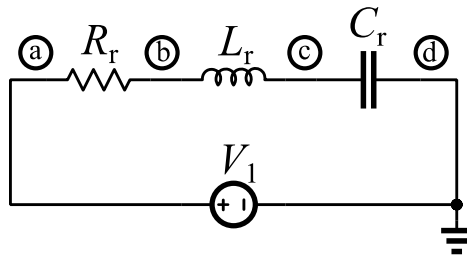
Naziv elementa	Opis u SPICE-u
Bipolarni tranzistor	Q
Otpornik	R
MOS-FET tranzistor	M
Kondezator	C
Dioda	D
Kalem	L
Naponski generator	V
Strujni generator	I
Naponski generator kontrolisan naponom	E
Strujni generator kontrolisan naponom	G
Naponski generator kontrolisan strujom	H
Strujni generator kontrolisan strujom	F

116. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Operating Point* analize. Vrednosti elemenata kola su: $I_1=1\text{mA DC}$, $V_1=2\text{V}$, $V_2=350\text{mV DC}$, $R_1=10\text{k}\Omega$, $R_2=50\Omega$, $R_3=0.5\text{k}\Omega$.

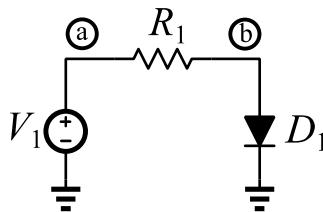
```
* Primer 06
I1 a 0 1m
R1 a 0 10k
V1 a b 2
R3 b 0 0.5k
R2 b c 50
V2 0 c 350m
.op
.end
```

117. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Alternate Current* analize. Analizirati kolo u opsegu od 100Hz do 100MHz. Opseg frekvencija zadati u logaritamskoj razmeri sa 50 tačaka po dekadi. Vrednosti elemenata kola su: $R_r=1k\Omega$, $L_r=100mH$, $C_r=22nF$, $V_1=0VDC$ (1VAC).

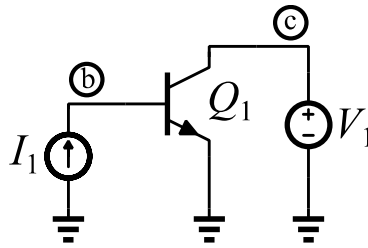
```
* Primer 07
Rr a b 1k
Lr b c 100m
Cr c 0 22n
V1 a 0 0 AC 1
.ac dec 50 100 100MEG
.end
```

118. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Direct Current sweep* analize. Analizirati kolo za opseg napona V_1 od -10V do 10V sa korakom od 0.01V. Naziv modela diode je **DMOD** i ima sledeće parametre: $I_s=1e-14$ $V_j=0.75$ $BV=6.8$ $M=0.5$ $R_s=5$. Vrednosti elemenata kola su: $V_1=1VDC$, $R_1=1k\Omega$.

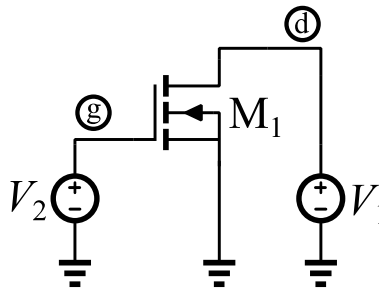
```
* Primer 08
V1 a 0 1
R1 a b 1k
D1 b 0 DMOD
.model DMOD D (Is=1e-14 Vj=0.75 BV=6.8 M=0.5 Rs=5)
.dc V1 -10 10 0.01
.end
```

119. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Direct Current sweep* analize. Analizirati kolo za opseg napona V_1 od 0V do 5V sa korakom 0.01V i za listu struja I_1 10 μ A, 20 μ A, 30 μ A i 40 μ A. Naziv modela tranzistora je **NBJT** i ima sledeće parametre: $I_s=1e-15$ $V_{je}=0.7$ $B_f=120$ $V_{af}=150$. Vrednosti elemenata kola su: $I_1=10uADC$, $V_1=1VDC$.


```
* Primer 09
I1 0 b 10u
V1 c 0 1
Q1 c b 0 NBJT
.model NBJT NPN (Is=1e-15 Vje=0.7 Bf=120 Vaf=150)
.dc V1 0 5 0.01 I1 list 10u 20u 30u 40u
.end
```

120. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Direct Current sweep* analize. Analizirati kolo za opseg napona V_1 od 0V do 5V sa korakom 0.01V i za listu napona V_2 , 0.5V, 0.75V, 1V, 1.25V. Naziv modela tranzistora je **NFET** sa sledecim parametrima: **Kp=100e-6 Vto=0.4 Lambda=0.05**. Elementi kola su: $V_1=1\text{VDC}$, $V_2=1\text{VDC}$.


```
* Primer 10
V1 d 0 1
V2 g 0 1
M1 d g 0 0 NFET
.model NFET NMOS (Kp=100u Vto=0.4 Lambda=0.05)
.dc V1 0 5 0.01 V2 list 0.5 0.75 1 1.25
.end
```

Vežba 4: Simulacija usmerača u SPICE-u

121. Kojim elementima kola se modeluju primar i sekundar idealnog transformatora u SPICE-u?
Spregnutim kalemovima.
122. Za koju vrstu usmeravanja napona se koristi transformator sa srednjim izvodom na sekundaru?
Dvostrano usmeravanje.
123. Koliki odnos induktivnosti spregnutih kalemova treba odabrati da bi se u SPICE-u modelovao idealni transformator sa odnosom transformacije 1:16?

$$\frac{1}{16} = \frac{N'}{N''} = \sqrt{\frac{L'}{L''}} \Rightarrow \frac{L'}{L''} = \frac{1}{16^2} = \frac{1}{256}$$

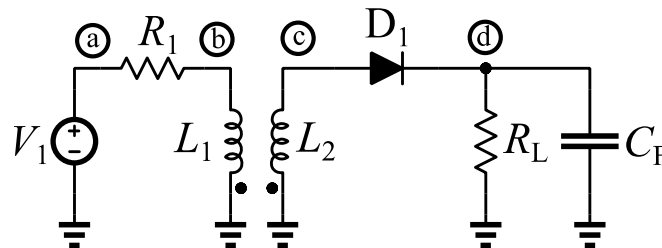
124. Koliki je maksimalni očekivani napon na izlazu jednostranog usmerača sa jednom diodom čiji je parametar $V_J=0.6V$, ako je maksimalni napon na izlazu sekundara transformatora $12V$?

$$V_m'' = 12V \Rightarrow V_{max} = V_m'' - V_j = 11.4V$$

125. Kojim elementima se modeluju najjednostavnija kola za ograničavanje napona (*claspers*) u SPICE-u?

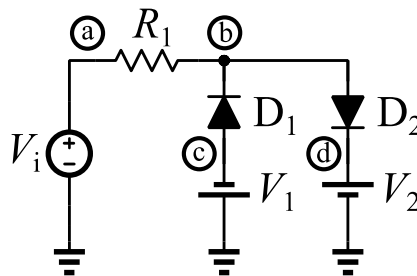
Diode i otpornici.

126. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transient* analize. Simulacija kola treba da obuhvati 4 periode pobudnog signala. Naziv modela diode je **1N4001** i definisan je u fajlu **diode.mod**. Elementi kola su: $R_1=0.1\Omega$, $R_L=1k\Omega$, $C_F=10\mu F$, $L_1=10mH$, $L_2=10\mu H$, $K=1$, $V_1=(310V)\sin(2\pi(50Hz)t)$.

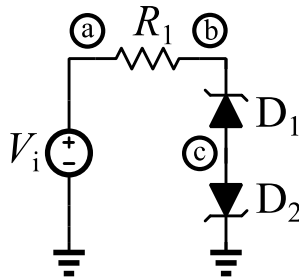
```
* Primer 16
V1 a 0 sin(0 310 50)
R1 a b 0.1
L1 b 0 10m
L2 c 0 10u
K L1 L2 1
D1 c d 1N4001
RL d 0 1k
CF d 0 10u
.lib diode.mod
.tran 80m
.end
```

127. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transient* i *Direct Current sweep* analize. *Transient* analiza treba da obuhvati 2 periode ulaznog pobudnog signala. Za *Direct Current sweep* analizu zadati opseg napona V_i od $-10V$ do $10V$ sa korakom od $0.01V$. Naziv modela dioda je **1N914** i definisan je u fajlu **standard.dio**. Elementi kola su: $R_1=1k\Omega$, $V_1=2V$, $V_2=3V$, $V_i=1VDC + (5V)\sin(2\pi(1kHz)t)$.


```
* Primer 17
Vi a 0 sin(1 5 1k)
R1 a b 1k
D1 c b 1N914
V1 0 c 2
D2 b d 1N914
V2 d 0 3
.lib standard.dio
.tran 2m
.dc Vi -10 10 0.01
.end
```

128. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transient* i *Direct Current sweep* analize. *Transient* analiza treba da obuhvati 2 periode ulaznog pobudnog signala. Za *Direct Current* analizu zadati opseg ulaznog napona od -10V do 10V sa korakom od 0.01V. Naziv modela dioda je **BZX84C6V2L** i definisan je u fajlu **standard.dio**. Elementi kola su: $R_1=1k\Omega$, $V_i=(12V)\sin(2\pi(1kHz)t)$.

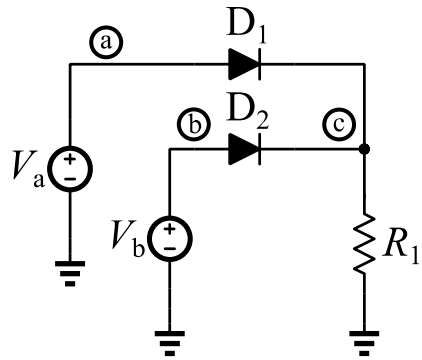


```
* Primer 18
Vi a 0 sin(0 12 1k)
R1 a b 1k
D1 c b BZX84C6V2L
D2 c 0 BZX84C6V2L
.lib standard.dio
.tran 2m
.dc Vi -10 10 0.01
.end
```

129. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transient* analize. *Transient* analiza treba da traje jednu periodu ulaznog signala koji se najsporije menja. Naziv modela dioda je **DMOD** i ima zadat parametar **Vj=0.75**. Otpornost u kolu je: $R_1=1k\Omega$. Pobudne signale modelovati SPICE pulsnim generatorima koji imaju sledeće parametre:

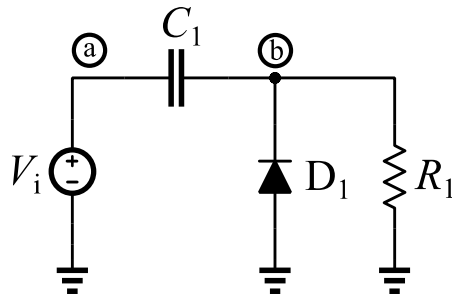
Va = {Vinit=0, Von=5, Tdelay=1m, Trise=1n, Tfall=1n, Ton=1m, Tperiod=2m}

Vb = {Vinit=0, Von=5, Tdelay=2m, Trise=1n, Tfall=1n, Ton=2m, Tperiod=4m}


```
* Primer 19
Va a 0 pulse(0 5 1m 1n 1n 1m 2m)
Vb b 0 pulse(0 5 2m 1n 1n 2m 4m)
R1 c 0 1k
D1 a c DMOD
D2 b c DMOD
.model DMOD D (Vj=0.75)
.tran 4m
.end
```

130. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transient* analize. *Transient* analiza treba da traje jednu periodu ulaznog signala. Naziv modela dioda je **1N4148** i definisan je u fajlu **standard.dio**. Elementi kola su: $R_1=10k\Omega$, $C_1=10\mu F$ i $V_i=1VDC + (10V)\sin(2\pi(0.5kHz)t)$.


```
* Primer 20
Vi a 0 sin(1 10 0.5k)
C1 a b 10u
R1 b 0 10k
D1 0 b 1N4148
.lib standard.dio
.tran 2m
.end
```

Vežba 5: Simulacija pojačavača u SPICE-u

131. Kojim tipom kontrolisanog generatora se modeluje naponski pojačavač u SPICE-u?

Naponski generator kontrolisan naponom (E).

132. Nabrojati najmanje četiri SPICE analize koje se obavezno koriste prilikom verifikacije i projektovanja pojačavača.

.op, .tran, .ac, .noise

Uvod u Elektroniku, pitanja vezana za SPICE simulator

133. Koja SPICE analiza se koristi za procenu prenosne funkcije, ulazne i izlazne otpornosti pojačavača za male signale?

.tf

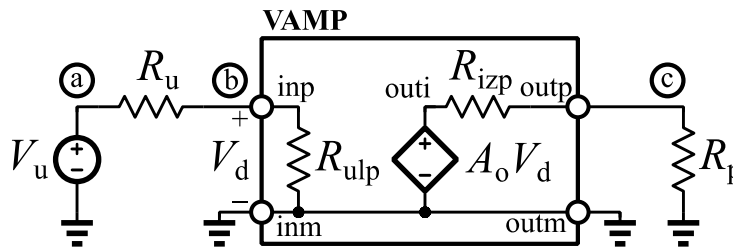
134. Koja SPICE analiza se koristi za procenu ekvivalentnog napona šuma na ulazu i izlazu pojačavača?

.noise

135. Koja SPICE analiza se koristi za procenu propusnog opsega pojačavača?

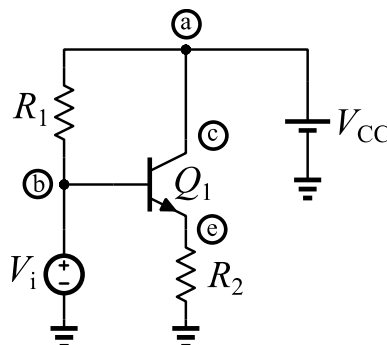
.ac

136. Napisati SPICE netlistu za model naponskog pojačavača sa sledećim parametrima: $R_{ulp}=10M\Omega$, $R_{izp}=10\Omega$, $A_o=100$. Model enkapsulirati u pod-kolo pod nazivom **VAMP**. Usvojiti sledeći redosled navođenja portova: inp, inm, outp, outm. Pod-kolo VAMP instancirati i pobuditi generatorom, $V_u=10mVDC$, koji ima unutrašnju otpornost, $R_u=10k\Omega$. Otpornost potrošača je, $R_p=100\Omega$. Zadati *Transfer Function* analizu.


```
* Primer 26
.subckt VAMP inp inm outp outm
Rulp inp inm 10MEG
Eamp outi outm inp inm 100
Rizp outi outp 10
.ends
Vu a 0 10m
Ru a b 10k
Xa b 0 c 0 VAMP
Rp c 0 100
.tf V(c) Vu
.end
```

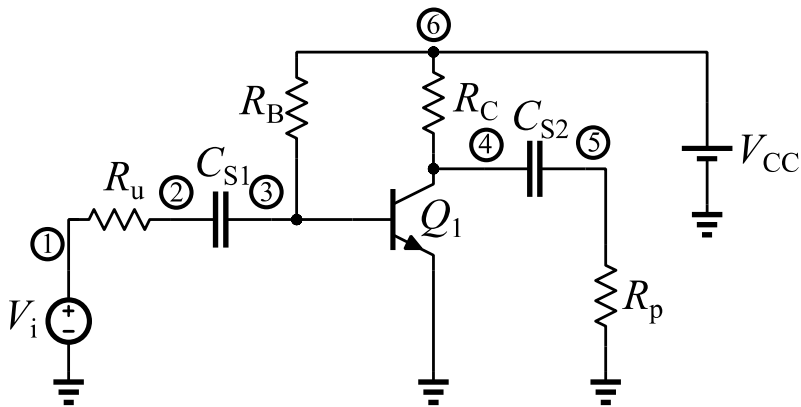
137. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transfer function* analize. Izlaz pojačavača je na emitoru tranzistora, a ulaz pojačavača je pobuđen generatorom V_i . Naziv modela tranzistora je **2N2222** i definisan je u fajlu **standard.bjt**. Elementi kola su: $R_1=150k\Omega$, $R_2=300\Omega$, $V_i=0.8VDC$, $V_{CC}=5VDC$.


```

* Primer 27
Vi b 0 0.8
R1 a b 150k
Q1 c b e 2N2222
R2 e 0 300
Vcc a 0 5
.lib standard.bjt
.tf V(e) Vi
.end
    
```

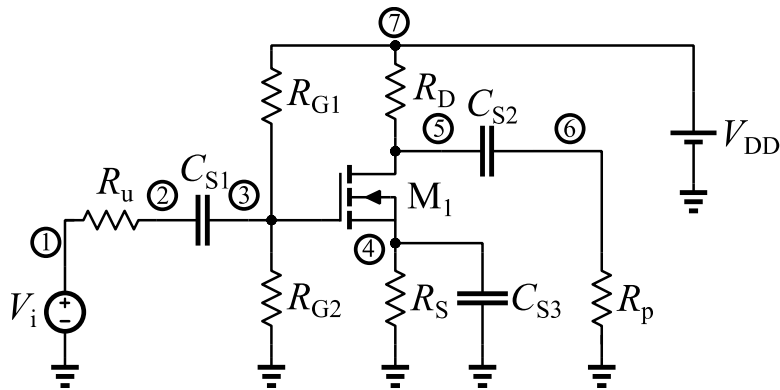
138. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Alternate Current* analize. Analizirati kolo u opsegu od 1Hz do 100MHz. Opseg frekvencija zadati u logaritamskoj razmeri sa 2 tačke po oktavi. Naziv modela tranzistora je **BCW60A** i definisan je u fajlu **standard.bjt**. Elementi kola su: $R_u=100\Omega$, $R_B=100k\Omega$, $R_C=450\Omega$, $R_p=10k\Omega$, $C_{S1}=C_{S2}=1\mu F$, $V_{CC}=12VDC$, $V_i=0VDC$ (1VAC).


```

* Primer 28
Vi 1 0 AC 1
Ru 1 2 100
Cs1 2 3 1u
Rb 3 6 100k
Q1 4 3 0 BCW60A
Rc 4 6 450
Cs2 4 5 1u
Rp 5 0 10k
Vcc 6 0 12
.lib standard.bjt
.ac oct 2 1 100MEG
.end
    
```

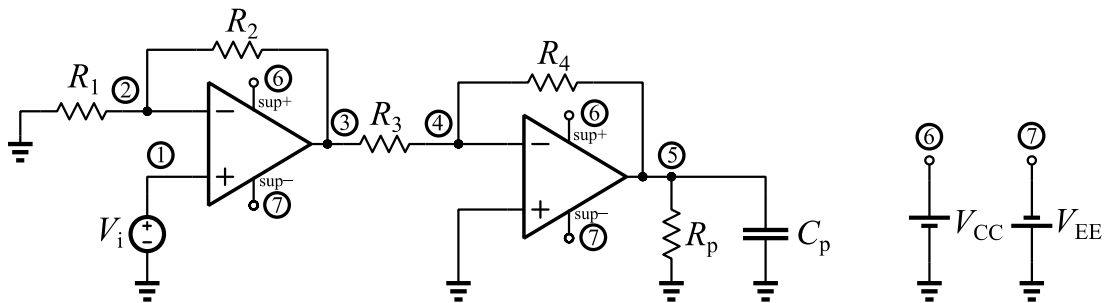
139. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transient* analize. Analiza treba da obuhvati 5 perioda ulaznog signala. Naziv modela tranzistora je **BSP89** i definisan je u fajlu **standard.mos**. Elementi kola su: $R_{G1}=100k\Omega$, $R_{G2}=70k\Omega$, $R_D=650\Omega$, $R_S=100\Omega$, $R_u=50\Omega$, $R_p=5k\Omega$, $C_{S1}=C_{S2}=1\mu F$, $C_{S3}=150nF$, $V_{DD}=5VDC$ i $V_i=1VDC + (10mV)\cos(2\pi(10kHz)t)$.


```

* Primer 29
Vi 1 0 sin(1 10m 10k 0 0 90)
Ru 1 2 50
Cs1 2 3 1u
Rg1 3 7 100k
Rg2 3 0 70k
M1 5 3 4 4 BSP89
Rd 5 7 650
Rs 4 0 100
Cs3 4 0 150n
Cs2 5 6 1u
Rp 6 0 5k
Vdd 7 0 5
.lib standard.mos
.tran 500u
.end
    
```

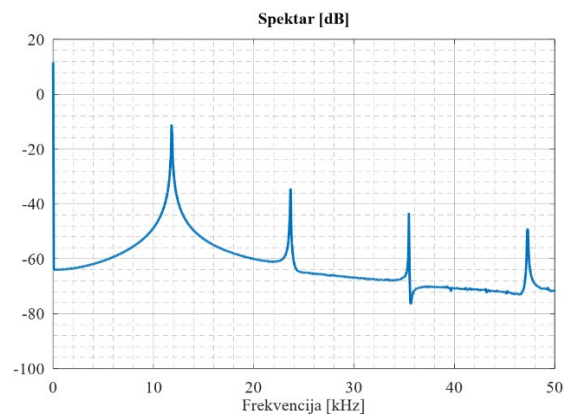
140. Za kolo sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Direct Current sweep* i *Noise* analize. Za *Direct Curent* analizu zadati promenu napona V_i od -10V do 10V sa korakom od 0.01V. *Noise* analizu zadati u opsegu od 10Hz do 10MHz sa 20 tačaka po dekadi. Izlazni napon pojačavača je napon čvora 5. Operacioni pojačavač je opisan kao pod-kolo pod nazivom **OP747** čiji se opis nalazi u fajlu **ADI.lib**. Elementi kola su: $R_1=1k\Omega$, $R_2=3k\Omega$, $R_3=5k\Omega$, $R_4=10k\Omega$, $R_p=100\Omega$, $C_p=270nF$, $V_{CC}=V_{EE}=5VDC$.


```
* Primer 30
Vi 1 0 DC 0
R1 2 0 1k
R2 2 3 3k
R3 3 4 5k
R4 4 5 10k
Rp 5 0 100
Cp 5 0 270n
X1 1 2 6 7 3 OP747
X2 0 4 6 7 5 OP747
Vcc 6 0 5
Vee 0 7 5
.lib ADI.lib
.dc Vi -10 10 0.01
.noise V(5) Vi dec 20 10 10MEG
.end
```

Vežba 6: Simulacija oscilatora u SPICE-u

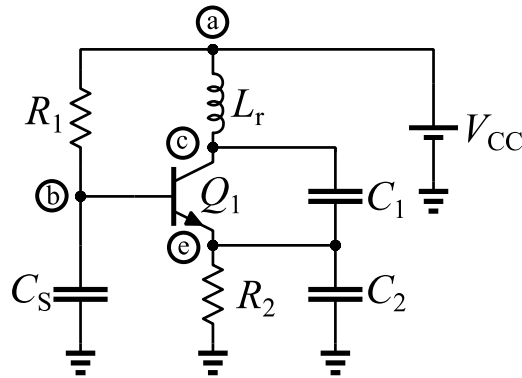
141. Navesti tri osnovna elementa kojima se modeluju LC oscilatori u SPICE-u?
Kalem, kondenzator, pojačavač (tranzistor, operacioni pojačavač).
142. Navesti tri osnovna elementa kojima se modeluju RC oscilatori u SPICE-u?
Kondenzator, otpornik, pojačavač (tranzistor, operacioni pojačavač).
143. Kojim elementima kola se obično ograničava izlazni napon oscilatora?
Diodama.
144. Koja je osnovna SPICE analiza koja se koristi prilikom verifikacije i projektovanja kola oscilatora?
.tran
145. Nakon SPICE simulacije i obrade izlaznog signala oscilatora dobijen je spektar prikazan na slici. Na osnovu slike spektra proceniti osnovnu frekvenciju oscilovanja oscilatora.

$$f_0 \approx 12kHz$$

146. Za kolo *Colpitts* sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transient* analize. Analiza treba da obuhvati najmanje 500 perioda signala oscilatora. Naziv modela tranzistora je **BCW60A** i

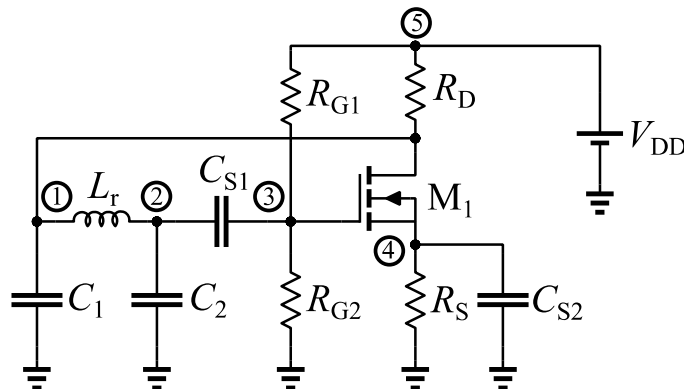
definisani su u fajlu **standard.bjt**. Elementi kola su: $L_r=10\text{mH}$, $C_1=240\text{nF}$, $C_2=24\text{nF}$, $C_S=1\mu\text{F}$, $R_1=10\text{k}\Omega$, $R_2=500\Omega$ i $V_{CC}=5\text{V}$.

$$C_r = \frac{1}{\frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2}} = 21.82\text{nF}, f_o = \frac{1}{2\pi\sqrt{L_r C_r}} = 10.78\text{kHz}, T_{sim} \geq \left[\frac{500}{f_o[\text{kHz}]} \cdot 10^3 \right] \text{ms} = 47\text{ms}$$

```
* Primer 36
Q1 c b e BCW60A
R1 b a 10k
R2 e 0 500
C1 c e 240n
C2 e 0 24n
Lr c a 10m
Cs b 0 1u
Vcc a 0 5
.lib standard.bjt
.tran 48m
.end
```

147. Za kolo *Colpitts* oscilatora sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transient* analize. Analiza treba da obuhvati najmanje 300 perioda signala oscilatora. Naziv modela tranzistora je **BSP89** i definisan je u fajlu **standard.mos**. Elementi kola su: $L_r=10\text{mH}$, $C_1=500\text{nF}$, $C_2=50\text{nF}$, $C_{S1}=0.1\mu\text{F}$, $C_{S2}=1\mu\text{F}$, $R_{G1}=100\text{k}\Omega$, $R_{G2}=70\text{k}\Omega$, $R_D=650\Omega$, $R_S=500\Omega$ i $V_{DD}=5\text{V}$.

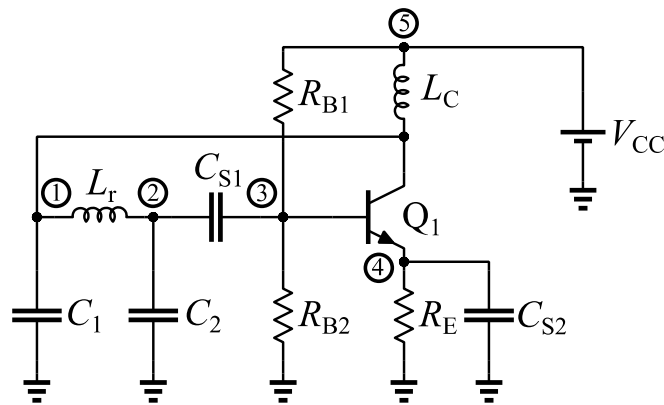

$$C_r = \frac{1}{\frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2}} = 45.46\text{nF}, f_o = \frac{1}{2\pi\sqrt{L_r C_r}} = 7.465\text{kHz}, T_{sim} \geq \left[\frac{300}{f_o[\text{kHz}]} \cdot 10^3 \right] \text{ms} = 41\text{ms}$$

```

* Primer 37
Lr 1 2 10m
C1 1 0 500n
C2 2 0 50n
Cs1 2 3 0.1u
Cs2 4 0 1u
Rg1 3 5 100k
Rg2 3 0 70k
Rd 1 5 650
Rs 4 0 500
M1 1 3 4 4 BSP89
Vdd 5 0 5
.lib standard.mos
.tran 42m
.end
    
```

148. Za kolo *Colpitts* oscilatora sa slike napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transient* analize. Analiza treba da obuhvati 800 perioda signala oscilatora. Naziv modela tranzistora je **BCW60A** i definisan je u fajlu **standard.bjt**. Elementi kola su: $L_C=300\text{mH}$, $L_r=10\text{mH}$, $C_1=40\text{nF}$, $C_2=400\text{nF}$, $C_{S1}=0.1\mu\text{F}$, $C_{S2}=10\text{nF}$, $R_{B1}=10\text{k}\Omega$, $R_{B2}=4.7\text{k}\Omega$, $R_E=1.5\text{k}\Omega$ i $V_{CC}=5\text{V}$.

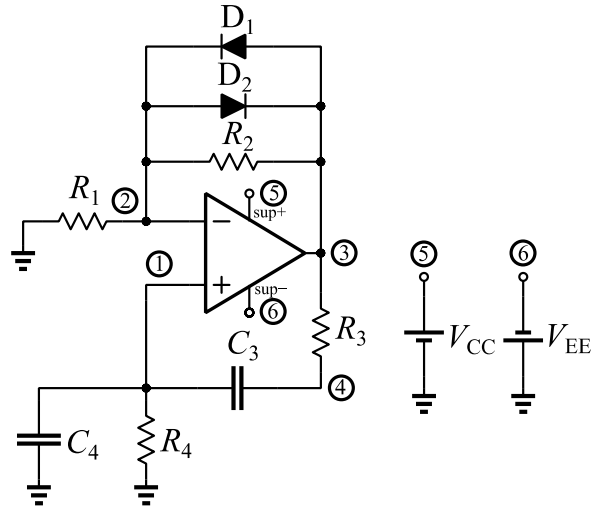

$$C_r = \frac{1}{\frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2}} = 36.36\text{nF}, f_o = \frac{1}{2\pi\sqrt{L_r C_r}} = 8.346\text{kHz}, T_{sim} \geq \left[\frac{800}{f_o[\text{kHz}]} \cdot 10^3 \right] \text{ms} = 96\text{ms}$$

```

* Primer 38
Lc 1 5 300m
Lr 1 2 10m
C1 1 0 40n
C2 2 0 400n
Cs1 2 3 0.1u
Cs2 4 0 10n
Rb1 3 5 10k
Rb2 3 0 4.7k
Re 4 0 1.5k
Q1 1 3 4 BCW60A
Vcc 5 0 5
.lib standard.bjt
.tran 97m
.end
    
```

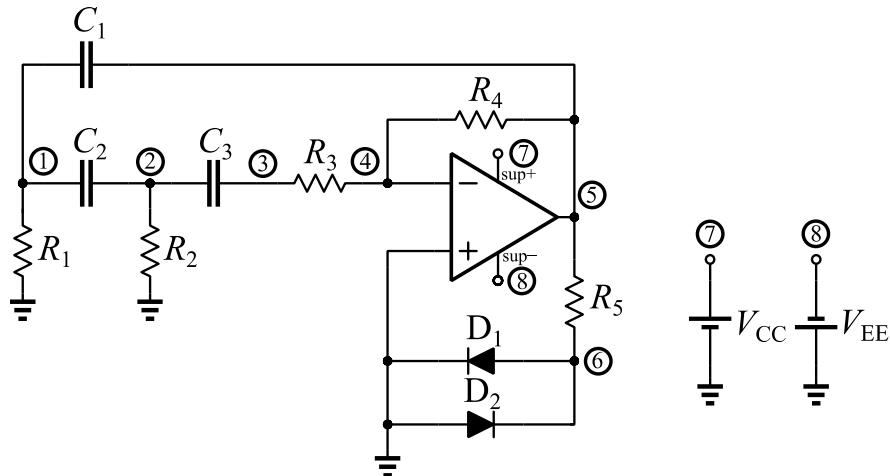
149. Za kolo oscilatora sa *Wien* mostom prikazano na slici napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transient* analize. Analiza treba da obuhvati 150 perioda signala oscilatora. Operacioni pojačavač je opisan kao pod-kolo pod nazivom **OP747** čiji se opis nalazi u fajlu **ADI.lib**. Naziv modela dioda je **1N914** i definisan je u fajlu **standard.dio**. Elementi kola su: $R_1=1k\Omega$, $R_2=2.5k\Omega$, $R_3=R_4=R=10k\Omega$, $C_3=C_4=C=10nF$ i $V_{CC}=V_{EE}=5V$.

$$f_o = \frac{1}{2\pi RC} = 1.591kHz, T_{sim} \geq \left\lceil \frac{150}{f_o[kHz]} \cdot 10^3 \right\rceil ms = 95ms$$

```
* Primer 39
R1  2 0 1k
R2  2 3 2.5k
R3  3 4 10k
R4  1 0 10k
C3  4 1 10n
C4  1 0 10n
D1  3 2 1N914
D2  2 3 1N914
X1  1 2 5 6 3 OP747
Vcc 5 0 5
Vee 0 6 5
.lib ADI.lib
.lib standard.dio
.tran 96m
.end
```

150. Za kolo *Phase-shift* oscilatora prikazano na slici napisati SPICE netlistu sa komandom za pokretanje *Transient* analize. Analiza treba da obuhvati 1000 perioda signala oscilatora. Operacioni pojačavač je opisan kao pod-kolo pod nazivom **OP747** čiji se opis nalazi u fajlu **ADI.lib**. Naziv modela dioda je **1N914** i definisan je u fajlu **standard.dio**. Elementi kola su: $R_1=R_2=R_3=R=1k\Omega$, $R_4=40k\Omega$, $C_1=C_2=C_3=C=10nF$ i $V_{CC}=V_{EE}=5V$.

$$f_o = \frac{1}{2\pi RC\sqrt{6}} = 6.497\text{kHz}, T_{sim} \geq \left\lceil \frac{1000}{f_o[\text{kHz}]} \cdot 10^3 \right\rceil \text{ms} = 154\text{ms}$$

```
* Primer 40
R1 1 0 1k
R2 2 0 1k
R3 3 4 1k
R4 4 5 40k
R5 5 6 500
C1 1 5 10n
C2 1 2 10n
C3 2 3 10n
D1 6 0 1N914
D2 0 6 1N914
X1 0 4 7 8 5 OP747
Vcc 7 0 5
Vee 0 8 5
.lib ADI.lib
.lib standard.dio
.tran 155m
.end
```

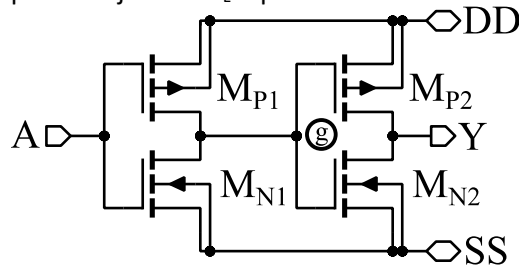
Vežba 7: Simulacija osnovnih logičkih kola u SPICE-u

176. Koliko tranzistora je potrebno za realizaciju invertora u CMOS tehnologiji?
Dva.
177. Koliko tranzistora je potrebno za realizaciju logičke funkcije sa dva ulaza i jednim izlazom u CMOS tehnologiji?
Četiri.
178. Koji parametar specijalne funkcije u LTSpice-u određuje nivo logičke nule?
Vlow.
179. Koji parametar specijalne funkcije u LTSpice-u određuje nivo logičke jedinice?
Vhigh.
180. Kojim logičkim kolima se opisuju potpuni i polu-sabirač?
XOR, AND i OR.
181. Napisati SPICE netlistu za kolo statičkog CMOS bafera prikazano na slici. Naziv modela PMOS/NMOS tranzistora je **NM/PM** i definisan je u fajlu **180nm_bulk.txt**. Dimezije NMOS tranzistora su

$W_n=320\text{nm}$ i $L_n=180\text{nm}$. Dimezije PMOS tranzistora su $W_p=620\text{nm}$ i $L_p=180\text{nm}$. Model enkapsulirati u pod-kolo pod nazivom **BUF1x1**. Usvojiti sledeći redosled navođenja portova: a, dd, ss i y. Pod-kolo instancirati i pobuditi naponskim generatorom koji ima sledeće parametre:

$V_a = \{V_{\text{init}}=0, V_{\text{on}}=1.8, T_{\text{delay}}=0.5\mu, T_{\text{rise}}=1\text{n}, T_{\text{fall}}=1\text{n}, T_{\text{on}}=0.498\text{n}, T_{\text{period}}=1\mu\}$

Instancirano pod-kolo analizirati u vremenskom domenu. *Transient* analiza treba da obuhvati jednu periodu pobudnog signala. Nivoi logičke nule i jedinice su $V_{SS}=0\text{V}$ i $V_{DD}=1.8\text{V}$, respektivno. Kolo opteretiti kapacitivnim opterećenjem od $C_L=1\text{pF}$.

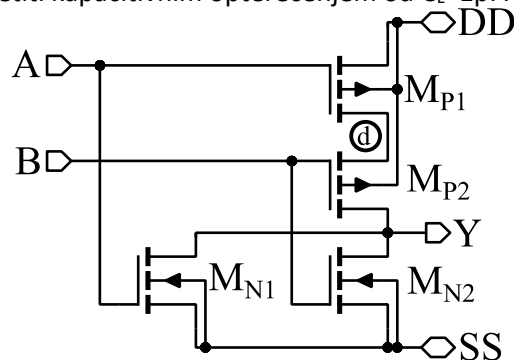
```
* Primer 46
.subckt BUF1x1 a dd ss y
Mn1 g a ss ss NM L=180n W=320n
Mn2 y g ss ss NM L=180n W=320n
Mp1 g a dd dd PM L=180n W=640n
Mp2 y g dd dd PM L=180n W=640n
.ends
Vdd dd 0 1.8
Vss ss 0 0
Va a 0 pulse(0 1.8 0.5u 1n 1n 0.498u 1u)
X1 a dd ss y BUF1x1
CL y 0 1p
.lib 180nm_bulk.txt
.tran 1u
.end
```

182. Napisati SPICE netlistu za kolo statičkog CMOS NOR gejta prikazano na slici. Naziv modela PMOS/NMOS tranzistora je **NM/PM** i definisan je u fajlu **180nm_bulk.txt**. Dimezije svih NMOS tranzistora su $W_n=320\text{nm}$ i $L_n=180\text{nm}$. Dimezije PMOS tranzistora su $W_p=1.28\mu\text{m}$ i $L_p=180\text{nm}$. Model enkapsulirati u pod-kolo pod nazivom **NOR2x1**. Usvojiti sledeći redosled navođenja portova: A, DD, SS i Y. Pod-kolo instancirati i pobuditi naponskim generatorima koji imaju sledeće parametre:

$V_a = \{V_{\text{init}}=0, V_{\text{on}}=1.8, T_{\text{delay}}=0.5\mu, T_{\text{rise}}=1\text{n}, T_{\text{fall}}=1\text{n}, T_{\text{on}}=0.498\text{n}, T_{\text{period}}=1\mu\}$

$V_b = \{V_{\text{init}}=0, V_{\text{on}}=1.8, T_{\text{delay}}=1\mu, T_{\text{rise}}=1\text{n}, T_{\text{fall}}=1\text{n}, T_{\text{on}}=1.998\mu, T_{\text{period}}=2\mu\}$

Instancirano pod-kolo analizirati u vremenskom domenu. *Transient* analiza treba da obuhvati jednu periodu pobudnog signala koji se sporije menja. Nivoi logičke nule i jedinice su $V_{SS}=0\text{V}$ i $V_{DD}=1.8\text{V}$, respektivno. Kolo opteretiti kapacitivnim opterećenjem od $C_L=1\text{pF}$.


```

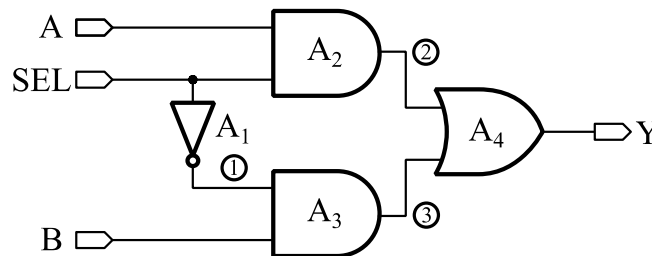
* Primer 47
.subckt NOR2x1 a b dd ss y
Mn1 y a ss ss NM L=180n W=320n
Mn2 y b ss ss NM L=180n W=320n
Mp1 d a dd dd PM L=180n W=1.28u
Mp2 y b d dd PM L=180n W=1.28u
.ends
Vdd dd 0 1.8
Vss ss 0 0
Va a 0 pulse(0 1.8 0.5u 1n 1n 0.498u 1u)
Vb b 0 pulse(0 1.8 1u 1n 1n 1.998u 2u)
X1 a b dd ss y NOR2x1
CL y 0 1p
.lib 180nm_bulk.txt
.tran 2u
.end
    
```

183. Napisati SPICE netlistu za kolo multipleksera 2 u 1 prikazano na slici. Za opis gejtova koristiti specijalne funkcije u LTspice-u. Model enkapsulirati u pod-kolo pod nazivom **MUX2x1**. Usvojiti sledeći redosled navođenja portova: A, B, SEL i Y. Pod-kolo instancirati i pobuditi naponskim generatorima koji imaju sledeće parametre:

Vsel = {Vinit=0, Von=1.8, Tdelay=0.5u, Trise=1n, Tfall=1n, Ton=0.498n, Tperiod=1u}

Va = {1.8VDC}, Vb={0VDC}

Instancirano pod-kolo analizirati u vremenskom domenu. *Transient* analiza treba da obuhvati dve periode selektorskog signala, SEL. Nivoi logičke nule i jedinice su $V_{SS}=0V$ i $V_{DD}=1.8V$, respektivno. Kolo opteretiti kapacitivnim opterećenjem od $C_L=1pF$.


```

* Primer 48
.subckt MUX2x1 a b sel y
A1 sel 0 0 0 0 1 0 0 BUF Vhigh=1.8
A2 a sel 0 0 0 0 2 0 AND Vhigh=1.8
A3 1 b 0 0 0 0 3 0 AND Vhigh=1.8
A4 2 3 0 0 0 0 y 0 OR Vhigh=1.8
.ends
Va a 0 1.8
Vb b 0 0
Vsel sel 0 pulse(0 1.8 0.5u 1n 1n 0.498u 1u)
Xmux a b sel y MUX2x1
.tran 2u
.end
    
```

184. Napisati SPICE netlistu za kolo potpunog sabirača prikazano na slici. Za opis gejtova koristiti specijalne funkcije u LTspice-u. Model enkapsulirati u pod-kolo pod nazivom **FA**. Usvojiti sledeći

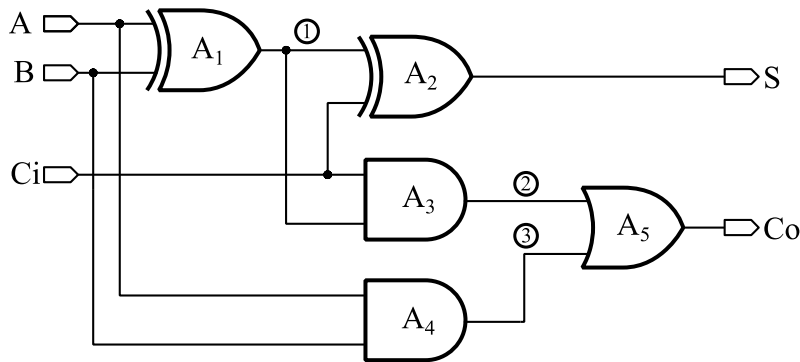
redosled navođenja portova: A, B, Ci, Co i S. Pod-kolo instancirati i pobuditi naponskim generatorima koji imaju sledeće parametre:

Vci = {Vinit=0, Von=1.8, Tdelay=0.5u, Trise=1n, Tfall=1n, Ton=0.498n, Tperiod=1u}

Vb = {Vinit=0, Von=1.8, Tdelay=1u, Trise=1n, Tfall=1n, Ton=0.998n, Tperiod=2u}

Va = {Vinit=0, Von=1.8, Tdelay=2u, Trise=1n, Tfall=1n, Ton=1.998n, Tperiod=4u}

Instancirano pod-kolo analizirati u vremenskom domenu. *Transient* analiza treba da obuhvati dve periode selektorskog signala. Nivoi logičke nule i jedinice su $V_{SS}=0V$ i $V_{DD}=1.8V$, respektivno. Izlaze kolo opteretiti kapacitivnim opterećenjem od $C_L=1pF$.


```
* Primer 49
.subckt FA a b ci co s
A1 a b 0 0 0 0 1 0 XOR Vhigh=1.8
A2 1 ci 0 0 0 0 s 0 XOR Vhigh=1.8
A3 ci 1 0 0 0 0 2 0 AND Vhigh=1.8
A4 a b 0 0 0 0 3 0 AND Vhigh=1.8
A5 2 3 0 0 0 0 co 0 OR Vhigh=1.8
.ends
Vci ci 0 pulse(0 1.8 0.5u 1n 1n 0.498u 1u)
Vb b 0 pulse(0 1.8 1u 1n 1n 0.998u 2u)
Va a 0 pulse(0 1.8 2u 1n 1n 1.998u 4u)
Xfa a b ci co s FA
CL1 co 0 1p
CL2 s 0 1p
.tran 4u
.end
```

185. Napisati SPICE netlistu za kolo trobitnog sabirača prikazano na slici. Model enkapsulirati u pod-kolo pod nazivom **ADD3b**. Usvojiti sledeći redosled navođenja portova: A2, A1, A0, B2, B1, B0, S2, S1, S0, Co. Opis pod-kola **FA** i **HA** se nalazi u fajlu **logic.ckt**. Redosled portova pod-kola FA je A, B, Ci, Co i S. Redosled portova pod-kola HA je A, B, Co i S. Pod-kolo CNT3b instancirati i pobuditi naponskim generatorima koji imaju sledeće parametre:

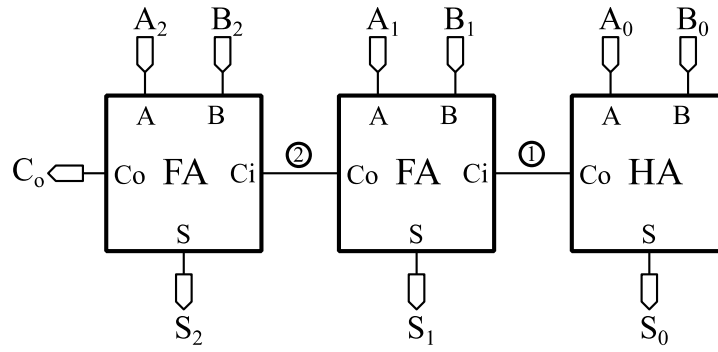
Vb2 = {0VDC}, Vb1={1.8VDC}, Vb0={1.8VDC}

Va2 = {0VDC}, Va1={1.8VDC}, Va0={0VDC}

Zadati *Operating Point* analizu. Nivoi logičke nule i jedinice su $V_{SS}=0V$ i $V_{DD}=1.8V$, respektivno.

Izlaze kolo opteretiti kapacitivnim opterećenjem od $C_L=1pF$.

Uvod u Elektroniku, pitanja vezana za SPICE simulator


```

* Primer 50
.subckt ADD3b a2 a1 a0 b2 b1 b0 s2 s1 s0 co
Xha0 a0 b0 1 s0 HA
Xfa1 a1 b1 1 2 s1 FA
Xfa2 a2 b2 2 co s2 FA
.ends
Vb2 b2 0 0
Vb1 b1 0 1.8
Vb0 b0 0 1.8
Va2 a2 0 0
Va1 a1 0 1.8
Va0 a0 0 0
Xadd a2 a1 a0 b2 b1 b0 s2 s1 s0 co ADD3b
Cs2 s2 0 1p
Cs1 s1 0 1p
Cs0 s0 0 1p
Cco co 0 1p
.lib logic.ckt
.op
.end
    
```

Dodatak

Sintaksa osnovnih SPICE komandi

Opis	SPICE sintaksa ¹
<i>Operating Point</i> analiza	<code>.op</code>
<i>Direct Current</i> (DC) analiza	<code>.dc <Srcnam1> <Start> <Stop> <Incr> [+ <Srcnam2> list <Val1> [<Val2> ...]]</code>
<i>Alternate Current</i> (AC) analiza	<code>.ac <oct, dec, lin> <Nsteps> <StartFreq> <EndFreq> .ac list <FirstFreq> [<NextFreq> [<NextFreq> ...]]</code>
<i>Transfer Function</i> (TF) analiza	<code>.tf V(<node>[, <ref>]) <source> .tf I(<voltage source>) <source></code>
Noise analiza	<code>.noise V(<outNode>[,<refNode>]) <Srcnam> + <oct, dec, lin> <Nsteps> <StartFreq> <EndFreq> .noise V(<out>[,<ref>]) <src> list <FirstFreq> [<NextFreq> [<NextFreq> ...]]</code>
<i>Transient</i> analiza	<code>.tran <Tstep> <Tstop> [Tstart [dTmax]] [modifiers] .tran <Tstop> [modifiers]</code>
Uključivanje modela/pod-kola iz eksternog fajla	<code>.lib <fileName> .inc <fileName></code>
Modelska kartica	<code>.model <ModelName> D NMOS PMOS NPN PNP JFN JFP ... + [(<parameters>)]</code>
Opis pod-kola	<code>.subckt <SubCktName> <pin1> [<pin2> ...] <SubCktDescription> .ends</code>
Instanciranje primitiva/pod-kola	<code>Rnnn Lnnn Cnnn Dnnn Mnnn Qnnn Jnnn Vnnn Innn Xnnn + ... <pin list> + <ModelName> <SubCktName> [<Properties>]</code>
Instanciranje specijalnih funkcija (logička kola) ²	<code>Annn <in1> <in2> <in3> <in4> <in5> + <notOut> <out> <ref> + INV BUF AND OR XOR ... [extra parameters]</code>
Generator kontrolisan naponom (između čvorova ctrl+ i ctrl-).	<code>E G <out+> <out-> <ctrl+> <ctrl-> + <Gain TransConductance></code>
Generator kontrolisan strujom (kroz generator Vnnn)	<code>F H <out+> <out-> Vnnn <Gain TransResistance></code>

Spregnuti kalemovi ³	Knnn L1 L2 [L3 ...] <Kcoeff>
Sinusni generator	sine(Voffset Vamp Freq Tdeay Damping Phase Ncycles)
Pulsni generator	pulse(Vinit Von Tdelay Trise Tfall Ton Tperiod Ncycles)
<i>Pice Wise Linear</i> generator	pwl(t1 v1 t2 v2 t3 v3...)
Redosled navođenja pinova tranzistora i pod-kola operacionog pojačavača.	BJT: <Collector> <Base> <Emitter> [<Substrate>] MOS: <Drain> <Gate> <Source> <Bulk> JFET: <Drain> <Gate> <Source> OPAMP: <In+> <In-> <Supply+> <Supply-> <Out> <SubcktName>

¹ [] – Opcioni argumenti, <> – Opis vrednosti/argumenta, | – Logičko „ili“, n – Designator (indeks).

² Model: INV, BUF, AND, OR, XOR, SCHMITT, SCHMTBUF, SCHMTINV, DFLOP, VARISTOR, MODULATE
Napomena: Pinove koji se ne koriste povezati na masu.

³ Kcoeff – Koeficijent sprege (međuiduktivnosti).

Frekvencija oscilovanja *Colpitts* LC oscilatora:

$$f_o = \frac{1}{2\pi\sqrt{L_r C_r}}, C_r = \frac{1}{\frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2}}$$

Frekvencija oscilovanja *Wien* RC oscilatora:

$$f_o = \frac{1}{2\pi RC}$$

Frekvencija oscilovanja *phse shift* RC oscilatora:

$$f_o = \frac{1}{2\pi RC\sqrt{6}}$$